

Izlazi početkom i
polovicom svakoga
mjeseca. Ciena joj
na godinu za nasu
državu i fr. a. vr.
za ine pokrajine
1 fr. 25 novčića i
šalje se, kao i ruko-
pisi, plaćenom poš-
tarinom uredništvu

BUNJEVSKA I SOMOGYI VIJEŠTICA

namijenjena pučkoj pouci, zabavi i gospodarstvu.

Oglase uvršćujuć
uz običnu cieniu, bez-
imenih dopisah ne-
prima, a rukopisah
nevrata „Uredništ-
vo Vile“, koje se
nalazi pod naslo-
vom: Bogdása: z.
p. Somogy-Seliye
županija Baranja.

Broj 3.

U Baji. 5. veljače, 1876.

Godina 6.

PROGRAM.

Nesahri sada vrutče oj, spietvah meni mili',
Već dušo, kako nikad razširi se, razkrili!
Ne skrivaj mi se vilo u sjenovitim luzi'
Već hrli amo, hrli — da braća smo i druzi!

Nekoči liro moja, zahrdjavjelih žica',
Već drktni, već zatrepti, već sini vedra lica!
Nebleji mutno oko, ko s kamena da gviriš,
Već žarom munje blistni i da mi se nesmiriš!

No blistaj, sjevaj, gori — sa čari mi se roči,
Nek cieli sviet spoznade: da pjesnika ste oči!
Nekočite se ruke, ko da vas tišti sila,
Već širite se k visu i letnite ko krila!

Te nos te, nos'te mene do ubavih luči' —
Do zviezdah, dje vika, i ljudskih šum nebuči.
Nebud'te usta niema, zavrnutu u sjetu,
Uzdrktajte, ko drkče travk zore u svom letu!

Udružite se k liri, sa vilom cjelivajte,
I zvuk, ko bistri viri — i zvuk i pjesmu dajte!
Da sva nebesa ječe, da bježe zviezdah plami,
Da lecaju se moćni na nebu bozi sami!

Te da mi jednom sduže nebom zemlju krutu,
Da prestanu se ljudi u boju borit ljutu.
Probujaj, bujaj, vrutče oj, pjesmah meni mili',
Oj dušo kako nikad: razširi se — razkrili!

Nek sav miloduh cvieća s bunjevskog leti skuta,
Nek nježnost, ljepost, divnost u okrug moj doluta.
Nek dodju vedre duše iz nadzemaljskog kraja,
I dić mi namognu s vrlinah priestol sjaja! —

Nek vienci ga okruno, nek zviezdami obasu,
Nek na podnožju njegovom bjeline lieri rasu.
I nek blistuća četa nebeskih dievah liće,
I nek sa zemlje vodi nad „sedam nebah“ biće!

Nek vodi mi Miljenku na priestolju da sjedi,
Ah, onoj — koj s ustah taj néktar sladki ciedi
Oj, ne — ne nektar sladki, već sitne kapi rose —
Oj, zvuci bunjevstva milog — što tol me zanose!

I nek se ustne smješe i nek se oko žari,
I nek joj s lica sjaju krasotah svih čari . . .
I ja ću pod priestoljem Peruna vatrom gorit,
I pjesme nedokone uz lire zuj romorit.

A ti Miljenko moja, kadkad me okom zrini —
Za brzoljetni časah do lire mi se vini!
Ta kraljica si carstva, nad kojim pjesnik vlada,
I komu nikad žarko sunašce nezapada!

Probujaj, bujaj vrutče oj uzhitnostih mili',
I dušo kako nikad razširi se, razkrili!
Do neba se podigni, medj zviezdah plovi, plovi,
I plam, kiem duh bunjevstva razpiren bi: — ulovi!

I s njime k zemlji tegni, ta nek te strah nemori
Ma ako i s tebe nebo Prometu drugog stvori
Poskoči gorska vilo! dok zlatni časi teku —
Dok k moru nedojure uz život — ljudstva ricku!

A. K.

POSLEDIAK VITEŽTVA U XIX. VIEKU.

David, udariv na Goliata sunu se u pogibelj, no pobie-
div ga, steče slavospiev vitezovah dolikujućih kralju i zav-
riedi krunu kraljevu. Judita pako, u imenu Božjem, usred
neprijateljah odrubi glavu Holofernu i postade: slava Jeru-
zolima i, radost Izraela.

Jedno i drugo, preziruć „zlo“, zavredi „dobro“ poput
kraljeva ljubimca, komu namijenjena pogibelj vije lovor časti.
Pa kad već ovaj sviet, toli cieni za dobro podnešenu pogibelj
koli više obeća Bog na nebu, progonitim radi pravde —
veleć: „Radujte se i veselite se, jer će vam plaća biti velika
na nebu“ Pa kao što je pobožni Job pravedan podnosio gu-
bu, tako i zaručnica Isusova podnosi prikor zasiedah vražjih
jedino zato, da proslavi mogućnost svoju, zabludjele dovodeć
na pravi put, a vjerne, utvrdvi vatrom kušnje, na ovom, da
okruni krunom vječne slave, na onom svitu.

Nekaže se dakle uzalud, da „koga Bog miluje onoga i
kara“; jer što može biti milije Bogu, nego ovčarnica na Pet-
voj stieni, nego stado pravovjernih, koje je On, i kao Bog i

čovjek, gorkom mukom i žukom smrću, iz zjala vražjega
po drvetu križa spasio i moć zmaja paklenoga, želećega sto-
lovati iznad zviezdah, posvema skršio.

Naravno, da mu se poniženu neda mirovati, već iz za-
visti i zlobe prkosi dje samo može. Premda znade, da je og-
radjena ričju „i vlast paklena neće te nadvladati“ moć nje-
gova, to ipak obilazi kao ričući lav, nevjerujuć sam sebi. Bog,
koji je strpljivo gledao Sodomu i Gomoru, dopušća mu to, dok
si sam grob izkopa iz kojega će vapiti: „Bregovi srušite se!
Brežuljci pokrite nas,“ jer svakoga kraljevstva, koje ustaje
samo proti sebi, nestane, kano rose pred sunčanimi traci, do-
čim na razvalinah Njegovih nikne nebrojena vojska mira i
istine, a to je vojska, crkve Božje. Gle! Franczke, koja, ni-
je tomu dugo, slavila djavla u odjeći umjetnice žene, kako
sada hodočasti Bogu. Gle! Rima, — njekad vrutak opačina
vrelo okrutnosti i rieka mučeničke krvi, sad sielo pečine,
koja diže barjake pobjede, zaokruživajući cieli sviet, tojest
prisestol namjestnika Božjega, barjak vidljive glave crkve
Isusove, na koju sotona najviše reži, jer mu ona oružanu
svjetskom vlašću, goloruka, jedino molitvom za neprijatelje

zkvh.org.rs

prieti propašću. I eto zašto mu ni jedna religiozna sljedba nije tako mrska, kao ova na pečini Petrovoj osnovan: crkva Božja? Jerbo nijedna nedolazi neprekidno od Isusa i Apoštolah, već je svaka postala kašnje, voljom ljudih, slavohlepja, zavisti, zla i mržnje, čemu se neprotivi sotona, jer sam drugo netraži, nego razkol, mržnju, zlo i zavist, što neposjeduje moći, Isusom crkvi dane! —

Božanstveni Spasitelj, poznavajući zlobu oholih angjelah, obrekao je to crkvi svojoj, govoreći: „Čuvajte se ljudi; jer će vas sudovom predvoditi i u sbornicah bičevati, pred namjestnike i kralje voditi i svi će mrziti na vas Imena Mojega radi.“ Nije to dakle nenadani juriš na nju, već se taj ponavlja od postanka njenog, al uvijek na poniženost oholici. Bilo je, kako što i sad je, dje su cari i ministri na noge ustali proti caru nebeskomu, dje je društvo umrlosti i zablude boj vodilo proti bez smrtnosti, pak nije čudo što i sada laž i tmina slavje slavi u svijetu Božjem kano u svojoj svojini, dočim službenici Božji i propovjednici slave božje, u tamnicah veličaju Boga svoga. Pa kao što je bilo i prošlo na radost nebu, s dobitka nebrojenih mučenikah, tako je i proći će, na radost i spas svim ufajućim se u Boga.

Bezbožnik neima svjetlosti u sreću svojom, zato i nevidi propasti, u koju ga vodi sotona tragom zlatne jabuke i slasti ovoga svijeta. Potrebno je dakle, da se odjeli šenica od kukolja, (što sada biva) kao što je i potrebna bila muka Isusova za spas pravovjernih, a zator bezumnikah. Prva je dakle dužnost svakoga bez razlike stališa, borioca Isusova, da nezadriema u vrijeme navale ove, koja će za malo sama leći u grob, kojega crkvi spravlja Al znajući unapried za posliedak toga junaštva u 19. vijeku nebudimo malovriedni, da nam se nebi reklo već „što stojite tuj vasdan bezposlice?“, svega života našega u vinogradu Gospodnjem, da došav na večer gospodar, nebude nas morao s neposlenosti sramotiti pred onimi, koji su samo kratko al dobro radili

A. .K učitelj.

MOHAČ, 1526.

(Nastavak.)

U to se Turci primicali Ugarskoj sve bliže.

Umjesto da je Ljudevit na onaj osoran Sulejmanov list radio o miru s prejakim neprijateljem, zaboraviv i što je on, što li mu je narod, odgovori sultanu: „Pisat si trebao, da si, ne junaštvom, van trgovinom i izdajstvom dobio Biograd. Da se nisi, kao bajage uvježbani veliki vezir, povukao kući, bio bi izkusio oštrinu našeg oružja! Odrtak tvoje vojske, što ju šalješ proti nam, naučit ćemo pameti; pogledat ćemo toj vojsci u oči i dieliti s njom perje i t. d. 1)

Divna li odgovora, Bogo moj; veli Fessler, od Ljudevita Velikoga, Ivana Hunjadija il Matije Korvina, al ne od Ljudevita slaboga. Jer on doliči Ljudevitu II. ko djetetu oružje!

Tako se sluči, da je Sulejman i nehotice udario na Ugarsku. Stara rana razkola, prepirakah, nesloge i bune slabila je sve tovećma sile ugarskih narodah. Te je ranjava i oslabljena zemlja pala žrtvom svoje nemoći. K tomu je nadošla i ona viest, da je Tomori pobio Sriem harajućega Ferhatbega sa 16000 konjanikah, a Frangepan da je pod lajcem potuko Usrefbega, što je, kao malenkost, silno razdražilo i onako uzavrelo srce sultanovo. 2)

Pocetkom g. 1525 turski bivši tumač Ferhatbeg sa srpskim nadplemićem Pavlom Bakićem prebjegne od Turakah u ugarski tabor, i prateći Tomorija vodju obojica u Budim. Te tuj izviestiše kralja ob osnovi sulejmanovoj. Rekoše mu: da sultan udara na Ugarsku i hoće silom da osvoji Budim. Da želi pojuriti ne preko Erdelja nego preko Save amo. Tur. u to ime da su spremue i sveudilj

1) Fessler 2) Péczely.

da se još priredjaju mnogi brodovi za dovezbu hrane i pića iz Bizanta pod Biograd, dočim je sijaset ladjah i čamacah na Dunavu, Savi i Dravi, službih za pripravu mostovah vojničkih. Sva ta izvješća biahu uzaludna; jer su Ugri sveudilj živili u najvećoj neslozi. U času očite propasti toli bjahu ladni i slabodušni, da oblake nevoljah nisu vidili i prieteće pogibelji nisu osjećali. A ta ladnokrvnost bje uzrok, da su na čas kašnje sakupljenom saboru izrekli: svaki seljak podpuna posjedstva ima platiti poreza vojačkoga samo 50 dinarah. K tomu su donieli još i onu naredbu, da u boj ima ići celo plemstvo, a seljačtva peti dio

Nu da se ni u zaključak poreza ni rata nisu uzdali, pokazuje najbolje to, što su strane vladare uzahman snubili u pomoć. Jedinim se vapaju odazvao K l e m e n s 7 papa, i englezki kralj, priposlavši u pomoć novca svaki po nekoliko hiljadah. 3) A i to je od njih liepo bilo u preoskudno ono novčano doba. No budući sveudilj premalo, to je 26. travnja bakreno rudarstvo na Bistrici izdano pod izplatu za obću hasnu. Kovalo se najposlje srebro s liesa, u kom su počivali ostanci sv. Gebharda, Kovalo s crkvena posudja na Višegradu, samo da se što prije doskoči novčanoj nevolji. Jer ni zapovjednici pograničkih tvrdjavah nisu mogli izplaćivati vojakah. Te sbog toga i sbog inih potreboćah podnieli su kralju ostavke, dočim su neki uzalud slali k njemu povjerene si vojnike po dnevnicu. Videći i sam Tomori u kolikoj se kukavštini vrsoli novčano stanje države, htjede službu da položi i, da se odreće što ranije bojna mača, nu ga pridržja papin poslanik, častni Burgio.

Dok su tako kolali događjaji dokopaju se prve čete Sulejmanove Biograda. Široki Dunaj pokrivala su mnogobrojne ladje, noseće vojake oružje i hranu. I kralj i kraljica bojahu se s početka; jer izuzam papu, neračunahu na ničiju pomoć iz vana. Jedno su ih zapustili vlastiti rođjaci, drugo vidili su neposlušnost častnikah, plemstvo bez odluke i volje, viećnike nesložne, a usred toga neimadjuhu prikladna muža za vojskovođu. Naprotiv, znadiahu da se Sulejman, prešav riekru kod Demerkapice, s 300.000 momakah, utaborio na pol milje zemie.

Uplašeni na to Ugri dadoše nositi krvavi mač oko domovine. Nu se očito vidilo, da su, čitviši uskoru propast, izgubili krv i hrabrost djedovah svojih.

Tu bojaz i mlitavost nastojao je Tomori po mogućnosti da odstrani, pa je sve sile upotriebio, da k oružju prinuka plemstvo Sriema i ravne Bačke; al bez ikakva uspjeha, jer su mu od svih stranah stizali glasovi: da su se narodi Ugarske dužni boriti jedino pod zastavom kralja.

Dok je krvav mač obnašan zemljom navješćujuć pogibelj i vabeć narode k ustanku, dotle je sabor i opet pozvao vlastela, biskupe, plemstvo i seljaštvo na oružje; ujedno, da sve ugarsko stanovništvo sledi kralja u Tolnu kamo će stići 2. srpnja. Al drugi dan srpnja prodje, a u Tolnu nedje nitko. Tad zemljom pukne glas da je Petrovaradin prot vitežkoj obrani pao. Umah za tim dojde kralj u Tolnu s četom vojske svoje i papine, i tuj ponovno izviču Pavla Tomorija za vojskovođu.

Tomori, brancé zatad obkope čvrsta Iloka, pošalje upit kralju: što da čini? Ili, da se brani i pogine, il da se krene u pomoć Petrovaradinu, što ga je branio vitežki Gjuro Alapić?

Tomori je imao neznatnu četu od 1500 vojakah, te je znao, ostane li pri Iloku, da mu je junačka smrt pred očima; podje li Alapiću u pomoć, da može silno pruditi obćoj sreći na uhvar. Nu kralj umjesto odgovora pošalje u Slavoniju i Sriem 200 konjanikah, da plemstvo prisile na boj u pomoć silnomu Tomoriju. Al i taj pokus osta bezuspješan.

Mudro i razložno ostavi Tomori Ilok dušmanu na milost i nemilost i pohiti sa svojimi sokolovi k Petrovaradinu, na koi je već 15 srpnja žestoko jurišao izvana bezdušni Turčin. Nu bi predvodstvom junaka Tomorija suzbijen i odbačen. Tom prigodom podavio je Tomori na Dunavu turski jedan brod, zarobio više šajkih i poubijao stotine Turakah.

I 17 srpnja navalu Turci na Petrovaradin, al ih i tad odbaci Tomori od zidinah jake tvrdjave.

Uvidivši Tomori najposlje da je neprijatelj mnogo pretežniji, a njegova posada preslaba, umoli kralja za bar 10.000 pješakah: inače poslje 10 danah da mu je smrt neizbježiva. Dodavši kralju, ako mu nemože pomoći poslati, ueka s Turčinom ugovara mir. Nu Ljudevit neućini ni jedno ni drugo. Pomoći mu nemogo poslati: jer je u Budimu imao samo 1000 momakah, što ih je vodio prama Tolni, sbog rato-

3) Fessler izrikom tvrdi, da je papa poslao 15.009 dukatah.

borna plemstva nije smio sklapati mira; jer ih se bojao kao žeravice, što je dakle mogao dragovoljno je učiniti. Poslao je naime Stjepana Batorija k erdeljskomu vojvodi Zapolji, opominjuć ga, da se s vojskom žuri u Tolnu i sjedini s kraljevimi četama.

Zapolja, vodeći 40.000 poizbor momakah opomenu kralja da bitke nepočima bez njega, a on daće se požuriti na bojište. Te tim bi- aše taj mah i opet svrha osujećena, a nesloga podvostručena.

(Sliedi.)

ZDRAVO „VILO!“

Nemoj mi se potužiti Vilo,
Što se tebi dogodilo bilo!
Ah, od mene tvoga pobratina
Opet neće biti to istina,
Da eu se ja s tobom rastaviti
Za života tebe ostaviti,
Prem ako mi šestdeset godina
Mog života prošla polovina
Gledat eu se malo osnažiti
I na novo poslu odvažiti.
Ali i ti, kad si uskrsnula
I — života opet se dovila,
Nak iti se kako ljepše znadeš!
Ruhom, cvietjem, što god ga
imadeš!
Nestidi se kudgod budeš projti:
Ili komu kad na ruke dojti:

Nek te grli' neka te celiva,
Ko bunjevku nevjestu dariva!
Ako li bi ponestalo cvietja
Pojdi k starim vrtlarom umieća:
K našem vrstnom otcu Vujeviću,
I vrtlaru bratu Kneževiću,
Krunislavu i sokolu Jukiću
I na glasu Ilji Okrugiću
Svi će oni biti na službi ti
I cvetja ti dosta nabavit
Samo nek si liepo nakićena
I svečanim ruhom zaodjena.
A kad bi ti i ruho izdalo
I tu nije jošter sve propalo:
Davat ćemo i mi ti po novčić
Nadopredat u ruho po končić!

Franjo Beraković.

NOVE MJERE.

(Nastavak.)

Obratno.

1 hvat ima 1 metar, 8 decimetarah 9 centimetarah, 6 milime-
tarah.
1 stopa ima 3 decimetra 1 centimetar 6 milimetarah.
1 palac ima 2 centimetra 6 milimetarah.
1 crta ima 2 milimetra.
1 milja ima 7 kilometarah i 586 metarah.
1 šaka (kod mjerenja konjah) ima 10 centimetarah i 5 milime-
tarah.

1 rif ima približno 78 centimetarah.

Do sada, kada smo o hvatih ili stopah pisali, nismo napisali cje-
l rječ hvat ili stopu, nego smo znake stavili n. p. 5° 4' 3", pa se je
čitalo: pet hvatih, 4 stope i tri palca. I sada se neće pisati cijela rječ
n. pr. dekametar, nego samo prvo slovo od metra m, da se zna, da je
govor o metru, i prvo slovo od deka D, da se zna, da se tu naznačuje
10 putah 1 metar; dakle dekametar piše se ovako: 1 Dm., piše se
pako veliko slovo D, da se razlikuje od decimetra, koji se ovako piše:
1 dm. Prema tomu hektometar se piše Hm.,

kilometar se piše Km.,
mirijametar " " Mm.,
centimetar " " cm.,
milimetar " " mm.

Što je dakle izpod metra piše se s malim početnim slovom: što
je pako nad metrom, piše s velikim početnim slovom.

Da si bolje predstaviš, što je deseti diel metra, evo gle kako je
dug:

decimetar

to je decimetar; metar je dakle deset krat tako dug.
Svaki decimetar se dieli na 10 centimetarah. Evo ti
oblika:

1 cm. 2 cm. 3 cm. 4 cm. 5 cm. 6 cm. 7 cm. 8 cm. 9 cm. 10 cm.

Svaki opet centimetar dieli se na 10 milimetarah.
Evo kako je dug milimetar:

mm.

Kada dakle budeš što prodavao ili kupovao nedaj se prevariti.
Metar ima 38 palcah, pol hvata ima 36 palcah, a rif samo 29³,
palca. Skuplje će dakle doći metar ma koje stvari, nego rif. Rif pako
ima, kako sam gore kazao, 78 centimetarah.

2. Sve što je ogradjeno ili što se smatra kao ogradjeno mjeri se
ne samo u dužinu, neg, ujedno i u širinu; tako se n. pr. vrt
mjeri. U tu svrhu služi takodjer metar, ali tako zvani četvorni metar
to jest koji je jedan metar dug i jedan metar širok, kao što smo se u
tu svrhu prije služili četvornim hvatom, koji je hvat dug i hvat širok.
I četvorni metar, decimetar itd. piše se kao i drugi metar, decimetar
čd., samo što se pred m. ili dm. stavi znak □: dakle □ m., □ dm.
Ako dakle četvorni metar ima u dužini 10 □ decimetarah, a isto toli-
ko u širini, to će svega skupa imati četvorni metar sto četvorni de-
cimetarah. Prama tomu taj znak □ naznačuje, da se ono, što onih
sedam rječih znamenuje, ima samo sa sobom pomnožati. Decimetar
dakle je deseti diel metra, a □ decimetar je 10 putah 10ti diel □
metra, to jest 100ti diel □ metra. Dakle: četvorni centimetar je 100
putah 100ti t. j. 10.000 diel □ metrah;

četvorni dekametar je 10 putah 10 t. j. 100 □ metarah;
četvorni hektometar je 100 putah 100 t. j. 10.000 □ metarah:
četvorni kilometar je 1000 putah 1000 t. j. 1.000.000
□ metarah; i t. d.

(Sliedi.)

PUTNIČKE BILJEŽKE.

Plativši skupimi novci ono malo uživana jestiva, kupim 10. ug-
njeteji smotakah, u djep nekoliko škrižkih šunke i zemičakah, pribre-
rem svoj kovčez, upitam konduktera za vlak, putujući do Kaniže i
udjem u kola trećega mjesta jer sam vidio, da na drugo mjesto sjedaju
riedki putnici, a meni je to najmilije, da razgovoram i koješta nova ču-
jem kad putujem.

Usuče se u kola moja do neko 7. osobah. meni se to nepočudno
vidilo; jer se taj utiskalo i takovih truljarah, koji kržak puše i bagov
sišu. Skoči dakle dolje, pa predjem na drugo mjesto. Tu se već ug-
njezdila četvorica. Po obličju tri kršćanina i jedan juda; a po rječii
dva Magjara i dva Švabe. Počeli su kao obično ljudi nepoznani, o vre-
menu. Ja sjednem u prikutak uvijen u opakliju. Vratašca se otvore i
k nam pride mladolika, pristojno obučena, liepa gospoja. Pružim joj
ruku i pomognem u kola. Zahvalila je na pristojnosti i sjela nuza me.

Pol jedan je. Zvonce odkucne tri. A vlak pojuri izspočetka po-
nešto lagano, a u 30. hvatih tako vilovito, da sam mislio s orlom se
natječe.

— To je drukčija vožnja, neg od Dombovara; presiećem ja šut-
nju suputnikah njemački.

— Čifut migne tobože glavom:

— Okle ste ste vi gosp jo? upita jedan ljepoticu nuza me.

— Ja neznam magjarski; odgovori hrvatskom rječii blaženo
čedo Hrvatice majke.

— O ta mi smo jedne krvi, dobra dušo! iznenadjen poviknem
ja: okle ste, molim, i kamo vas put vodi?

Društvo umukne i upre oči u zažareno njezino lišce.

— Ja sam Hrvatica, varaždinka. Putujem iz Zagreba doma.

— Pa na Kanižu?

— Moramo reče na Kanižu, a onde na kolih u Varaždin.

— Ah! ta to je onde daleko!

— Daleko; al šta ćemo? Ipak je nam Varaždincem i brže i bli-
že, neg odande na kolih. — Pohodila sam u Zagrebu moju rodbinu
a sad se iza kratka tam boravka vraćam svojoj majci

Vidio sam obilnu radost u skromnu oku ove plemenite duše nad
žarkom ljubavju hrvatske rječii. Svaki potez njena nježna lica odavao
sramežljivost i mladjanu nevinost. Kao da sam pazio rodoljubivo jo
srdašce, komu po izgledu zamieraše Magjar i Švabo, kad je na moje
pitanje: pa što rade braća moja Hrvati? odgovorila: bore se proti
Magjarom.

— Pravo imadu! produljim ja.

Ta kako ne, kad nas baš hoće da unište. Al mi se nedamo. Ono
je puka sramota, što je njihov ban Rauch od nas poradio. Ah! — za-
tegne uzdahom: mnogu li je obitelj razplakao, u crno uvijo, na prosjač-
tvo natirao.

Misleći nezlediti ranah, nehtjedoh je pitati: je li možda i ona
kroz svoga supruga žrtva Ranchove nezasitnosti, odvratim:

— Nespominjite mi, milostiva gospo! toga čovjeka. On je Hrvatsku priljubio pa onda zagašio. Najposle, misleći da ipak odihava za ljubav svojim gospodarom, nož joj kroz srce riuuo; krv joj izcedio koja s Abelovom k nebu za osvetom vapije. Sinovi ote hrvatske majke iskat će krv za krv, i luđi bi bili kad bi i dram popustili gorjim od sebe, Hrvatska bi slavna poviest dobro činila, kad bi njegvo banovanje na listu svom izpustila, da mu se zamete trag i imenu i korenu. Duša me boli kad se sjetim nepravde nad Hrvatskom, nu njojzi nitko drugi nije kriv do domaćih izrodical, nezasluživših ni svježa zraka hrvatske domovine. — A šta rade moji Vukovići, Bešviri, Čukolini, Matosovići, Jagići?

— Svi drže zastavu naroda; da isti Nacek izagnanik iz Odesse! odgovori ponešto vatreno domorodka.

— Tako valja! rekneš ja. Sad il nikad! I radostan se ponosim kad takve domorodne rieči o mojih drugovih iz vaših ustah čujem. Pozdravite mi je nebrojeno putah. Neka znadu da nisu osamljeni. Nepobjedima vojska ugarskih Slavenah pristaje pod barjak trojedue kraljevine i za obću i za našu korist. Mi pružamo ruke preko Karpatah i Sudetah, Balkana i Velebita i gromkom trubljom dozivamo svim i svakom: jedinstvo i slogu! jer je 19. viek, viek slavenski, koga ni nebosižna Himalaja satrti, ni bezdani Ocean progutati nije više u stanju!

Zenska se trgne i hoće da mi poljubi ruku.

— Lagano, prijateljice! Naša su čuvstva jedna varnica iz dragociena. rodoljubiva alemkamona. Bog je veći neg svi narodi na svietu, pa ipak Ga sićušno srce čovječje obujmiti može. I dok ono čitavo nije dvorana Božja, neima mu mira. Nu Bog prašta mojoj duši, kad polu sroa dajem Njemu, a polu narodu momu. Toliko ga ljubim ja. A tu me ljubav uči Sin Božji odkupivši sve čovječanstvo, a najvećima ljubivši i riečju i djelom židinski narod svoj. Uči apostol narodah: nemarivši proklet biti za spas braće svoje

VIESTNIK.

† F r a n j o D e a k toli slavan i čuven muž i državnik, noću od 28 siječnja na 29-i, u Ugarskoj priestolnici je izza dugo i bolovanja umro. Nek mu je blaga i viečna uspomena.

— Lani 19. listopada otvoreno je svečano „jugoslavensko sveučilište“ u Zagrebu. Sveučilišna tamošnja omladina sklopila je društvo i zove se: „Hrvatski Dom.“ Predsjednik i tajnik toga društva izviestiše nas nedavno: da „Hrvatski Dom“ kani izdavati umnu radnju svojih vršnjakah u godišnjih „Zabavnicah“ narodu na uzdarje. Te pozivlju i mlade Bunjevce i Šokce u radino kolo, molbom: da svojim perom sudjeluju pri djelu, koje će potomstvo spominjati na njihovu mladu dobu. Pisci „Zabavnika“ neka javu svoju radnju i njen sadržaj „Hrvatskomu Domu“ u Zagreb; a radnje se primaju do 1. travnja 1876. — Mi vruće priporučamo ovaj pziv rodoljubive omladine „jugoslav. sveučilišta“ u Zagrebu — našim mladim, naukom muzah bavčim se, Bunjevce i Šokcem, da svojim umnim pismenim radnjami prodiče slavno bunj- šokačko ime n prosviećenom vilajetu!

— Izmed mnogobrojnih, Bogu hvala, jugoslavjenskih listovah, imamo radostju zabilježiti, da u Vinkovcih liepe naše Slavonije od nove godine izlazi pod uredništvom g. C. Trumića „Narodnjak“, nedjeljni list za narodnu privredu, pouku i zabavu na čitavu tabaku uz godišnju cieniu od 4 for. a. vr. — Tako isto pokrenuo je novim ljetom g. Kosta Mandrović „Srpsku Zoru“ u Beču (III. Pragerstrasse br. 13.) izlazeću prvi dan svakoga mjeseca u svezcih od 3 čirilicom štampana arka. Donosit će „Srpska Zora“, slikami ukrašena, svakovrstne zanimive članke čitatelju predplatniku za 4 for. 80 nč. na godinu. Mi jih toplo priporučamo našim Bunjevce i Šokcem.

— Članovi ugarskoga saboračestitalu novogodišnjicu svojim prvakom. Tako zvana slobodoumna stranka biaše kod Deaka, Tise i Ghyczija, te se od njih zaputilla i Gorovi kao svomu predsjedniku. Desna pako opozicija pozdravilla je kroz usta Skendra Bujanovića svoga čelovodju b. Pavla Senjeja, ponešto od bolesti oporavljena, koi joj je stavio na srce da razvijenu njegovu barjaku ostane vierna. A na to mu zaořiše živio!

„Egri népuyság“ hvali Andraššiju na reformah, koje je razaslao evropejskim dvorovom, te su ih osim englezkoga dosad i odobrilli, i koje će, veli, provedene olakšati stanje Kršćanah u Turskoj. nu ga spominje nek nezaboravi: da Magjarskoj netreba Hercegovine i inih

Slavenah; jer danas sutra da Magjari ni ugarskim Slavenom neće moć odoljeti! Tu netreba tumača.

— Španjolski kralj Alfons sazvaio je 3. siječnja vojničko vieće, u kom je zaključeno: još jačom silom udariti na Karliste. Mi žalimo iznemoglu nesretnu Španiju!

SVAS'TICE.

— Jednomu seljaku, koi je svakidan tuko svoju ženu, došo prijatelj u goste. Kad su pošli da ručaju, upita ga žena: kako smo danas, hoćemo li se tući prije il poslje jela? Muž se zastidi, i nikad više neudari si žene.

— Neki gradjanin pogodio slugu, te mu reko: imat ćeš na godinu 60 for. Budeš li pošten, dobit ćeš i poklona, — pače ću te i odievati! Sluga se poraduje. Kad bilo jutro, sluga neustaje. Gospodar ga zovnu, al on svejednako u krevetu. Tad gazda skoči pa batinom k njemu. Ej, gospodar, reče sluga, niesmo li se pogodili da me odievate? A ja na to čekam!

— Jedan čifut dao je večeru. Tom prigodom nestane iz kuhine 6 funtih mesa. Čifut upita gazdaricu dje je meso? Pojela ga, gospodaru, vaša ljubimica mačka! Drugi čifuti nehtješje toga vjerovati. Da čifutin domaćin opere svoju gazdaricu, donese tezulju (kantar, vagu) te mačkom na plitvicu (tanjurić) Mačka je vagnula upravo 6 funtih. Jest, povikne čifut, meso je ovde, al dje je mačka?!

ZAGONETKA.

I dosad me svaki štovo
Viseću o bedru lovca,
Izmieni mi prvo slovo
Krvu stojim tad i novca:
U istini, u krivici,
Čest uzrok sam zavadići!

C i n a h r a n e na Bajskoj pijaci dne 5-og veljače
Čisto žito 100 kilogramma teško 9 fr. — kr. — Napo-
lica 6 fr. 80 nvč., — loš. 6 fr. — nvč. — Raž 6 fr. 60 nvč.,
— loš. 6 fr. 40 nvč. — Ječam 5 fr. — nvč., — loš. 4 fr. 80
nvč. — Zob 8 fr. 80 nvč., — loš. 8 fr. 45 nvč. — Kukuruz
4 fr. — nvč. — Proja 3 fr. 80 nvč. — Grah bijeli 7 fr.

Visina vode dunavske 1-og veljače 1876.

Buda-pešt : 449 M. nad 0 (ništicom) opada.
Požun : 278 M. „ „ opada.
V r i e m e: mrzlo i kruto — stalno.

PORUKE UREDNIŠTVA :

Velenč. g. B. F. V a r a ž d i n: Iskrena Van hvala na sakupljanju predplatnikah. Vila predvidja, da će dičnu hrvatsko-slavonskim rodoljubom i najposlje hvaliti svoj život i obstanak. Bunjevcah i šokacah predplatnikah sve dosele broji malo, a od to malo trećina bi ju zabadava. — (A. F. Hrv. N e u z i n a: Kraj skupe štampe Vas je dopis za Vilu vrlo obširan. Aristarhovom strogosti branimo mi samo oběi probitat. Pišemo objektivno i nerado mućemo pero da na javu iznašamo pojedina osobe. Ako je svećenik srb. Neuzin- g. Telečki bunio tamošnje Srbije, da se „nepošokće“ idu li za krizme biskupu. Nēmethu ususret, to ga je njegov drug velenč. g. stevo Bolmanac sa svojim. stadoom dovoljno ukorio, dočekav prijazno kat. biskupa. I po tom nije poremećena ljubav bratinska i sloga srbsko-naša, koja nam je zviezda predhodnica na slavenkom jugu Ungarije. Znajto pako, da Vila najvoli čisto zrnce golubnje, a pljevu nek odpuhuje bez traga vjetar od nas. Bez velike nužde ukora najradje hvalimo svojinu, jer ju tuđni i tako pogrdjuje. „Leptirice i Ružica-grad“ dobro nam došle! — Preč. g. I. M i V. g. Z. H. Zagreb: Za dva stotinja-ka hvale Vam dva siromaka! R o v i š č e. G. F o v i K. Š a l j e m o V a m e v o j o š j e d a n b r o j — na poklon, da Vam u poruki dojavimo: ta da ka primjera jos neimamo da je tkogod 5 brojeva na hrpu skupio, pa tek onda vratio odpravničtvu, kad mu je već i 6 i br. odpravljeni, — usljed čega bi mu na četvrt godine platit — a ne pak list vratit — tribalo. T a b a n, časnom o. l. l. Blagor. g. Suknoviću su redovno odpravljani brojevi, nu na svaki način nije uvažen naslov bunjevački. V e l i k a G o r i c a G. M. Dr. — Mislimo, da su predplatjeni i zahtivani brojevi Vam već došli do ruke poklie su odpravljani prije, neg što je reklamacija amo stigla — Ceruik časnom O Tomi K. Naslov je već polag vaše želje izpravljeno. — Pozdrav!